

Særemne: Fyll og avhold i det nye Norge (1816-1919)

Det første det nye Stortinget gjorde når det gjaldt næringslovgivning, var å frigi produksjonen av brennevin. I 1816 fikk alle bønder og byborgere rett til å fremstille brennevin. Vel hundre år etterpå, i 1919, vedtok Stortinget at brennevin og sterkvin ikke skulle omsettes i Norge. I de første tiårene av perioden skjedde det en dramatisk utvikling i alkoholforbruket i Norge, noe som førte til at omsetningen ble regulert på forskjellige måter, og til at det vokste fram en slagkraftig avholdsbevegelse. I særemnet tar vi for oss både alkoholforbruket, alkoholpolitikken og avholdsbevegelsen.

Litteratur

[Per Fuglum: Kampen om alkoholen i Norge 1816-1904, Oslo 1972](#), s 9-22, s 26-28, s 51-63, s 64-68, 71, 74-110, 143-150, 172-180, 253-279, 285-290, 294-306, 312-330, 335-353, 383-418. 200 sider, B

[Per Fuglum: Et onde avskaffer man! Arbeiderbevegelsen og alkoholen fra Marcus Thrane til forbudstiden, Trondheim 1999](#), s 51-73, 130-134, 149-152, 166-171. 36 sider, B

[Björg Ida Berget: Det første skritt på offentlighetens bane. Innføring av alminnelig stemmerett i Brennevinsloven av 1894, masteroppgave 2011](#), s 69, 78-94. 15 sider

[Per Eriksen Ormestøyl: Drikkevondet. Ei gransking av folkemeininga kring alkohol og alkoholstyring i perioden frå 1814 fram til folkerøystinga i 1919 med vekt på Telemark, masteroppgave 2014](#), s 129-133. 4 sider

Ellen Schrumpf: Berus Eder! Norske drikkekulturer i de siste 200 år, Oslo 2003, s 19-41, 160-163. 23 sider

[Edvard Bull: Arbeidermiljø under det industrielle gjennombrudd, Oslo 1972](#), s 173-182. 9 sider, B

Knut Kjeldstadli: Oslo byes historie, Oslo 1990, s 63-66. 3 sider

Knut Mykland: Fra Søgaden til Strandgaden 1800-1880. Trondheims historie, bd 3, Oslo 1996, s 207-208, 246-248. 3 sider

Finn Erhard Johannessen: Et lykkelig folk – Samuel Laings inntrykk fra Norge 1834-1836, i Almanakkens historie, Oslo 2011, s 94-96. 3 sider

[Eilert Sundt: Om Ædruelighetstilstanden i Norge, Oslo 1976](#) (opprinnelig 1859), s 3-7, 53-55, 62-66, 84-86. 14 sider, B

[Conrad Nicolai Schwach: Erindringer af mit Liv. Utgitt av Arild Stubhaug 1992](#), s 136-141. 5 sider, B

Til sammen ca 315 sider